

LAUSUNTO

27.8.2021

Ympäristöministeriö

Lausuntopyyntö VN/538/2019-422: Ehdotukset jätealan asetuksiksi (EU:n jätesäädöspaketti)

Lausunto on annettu lausuntopalvelu.fi-palvelun kautta

Elintarviketeollisuusliitto (ETL) kiittää mahdollisuudesta lausua ehdotuksiin jätealan asetuksiksi. Elintarviketeollisuusliitto esittää seuraavat pykäläkohtaiset näkemykset ehdotuksiin:

Valtioneuvoston asetus jätteistä

Jätehuollon järjestämistä koskevat yleiset vaatimukset (luku 2)

10§ Jätteen keräys: 1 momentti kohta 6:

ETL kannattaa esitettyä veloitetta jäteastioiden täyttymisen seurannasta alueellisilla vastaanottopaikoilla. Asetusehdotuksen kirjaus siitä, että seurannassa ei veloiteta automaattisten seurantajärjestelmien käyttöä, on erittäin kannatettava. Automatisoitu jäteastioiden täyttöasteen mittaaminen on vain yksi, eikä välttämättä aina edes tehokkain, keino toivotun lopputuloksen varmistamiseksi. On tärkeää, että seurannassa turvataan vapaus valita kulloinkin paras menetelmä.

10§ Jätteen keräys: 1 momentti kohta 7:

ETL ei kannata esitystä vaatimuksesta muiden kuin bio- ja sekajäteastioiden puhdistamiseksi vähintään kerran vuodessa. Lajiteltuja pakkausjätteitä sisältävien astioiden osalta tällainen kategorinen velvoite ei ole tarkoituksenmukainen, koska jätejakeiden puhtauden vuoksi pesutarve on satunnainen. ETL kannattaa sen sijaan keräyksen järjestäjän velvollisuutta seurata astioiden siisteyttä ja puhdistaa astiat tarvittaessa.

Jätteiden erilliskeräys ja hyödyntäminen (luku 4)

30 §: Käyttämättömien elintarvikkeiden luovuttaminen uudelleenjakeluun:

ETL pitää tärkeänä, että käyttämättömien elintarvikkeiden luovuttamista koskevaa pykälää täydennetään seuraavasti: *”Käyttämättömät elintarvikkeet luovuttava taho voi edellyttää, että niiden vastaanottaja pystyy varmistamaan elintarvikkeiden jatkokäsittelyssä elintarviketurvallisuuden takaavat toimet. Luovutustoiminnan tulee olla kustannustehokasta ja ympäristön kannalta järkevää mm. luovutettavien elintarvikkeiden määrät, kylmäketju sekä muut logistiset vaatimukset huomioiden.”*

Kirjanpito jätteistä, siirtoasiakirja ja viranomaiselle toimitettavat tiedot (luku 5)

35 §: Elintarvikealan toimijan kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuus elintarvikejätteestä:

Kohdassa 3 mainitaan ”mahdollisuuksien mukaan arvio jätteenä käytöstä poistetun syömäkelpoisen elintarvikejätteen määrästä”. ETL:n mielestä tätä vaatimusta ei ole tarkoituksenmukaista kirjata asetukseen; erottelun tekeminen ei välttämättä ole mahdollista kaikille toimijoille. Toisaalta toimija voi tämän erottelun niin halutessaan tehdä ilman asetustason kirjaustakin. Lisäksi Elintarvikejätteen määritelmä sekä siihen liittyvät tulkinnat ja arviointimenetelmien kehitys on edelleen kesken.

ETL:n näkemyksen mukaan 35 §:n mukaisen tiedonantovelvollisuuden tulisi koskea 34 §:n mukaisesti ainoastaan ympäristönsuojelulain mukaan luvanvaraisia elintarvikealan toimijoita (vrt. esitetty YSL:n mukainen luvan- ja ilmoituksenvaraisuus).

Valtioneuvoston asetus pakkauksista ja pakkausjätteistä

Asetus muodostaa yhdessä jäteasetuksen sekä uudistetun jätelain kanssa johdonmukaisuuden kokonaisuuden. Pakkauksia ja pakkausjätettä koskevassa asetusluonnoksessa on kuitenkin muutama kohta, jotka edellyttävät tarkentamista. Näin turvataan pakkausten tuottajavastuun tehokas toteuttaminen yritysten tasapuolinen kohtelu huomioiden.

7 § ja 8 §:

Keskeisin tarkennusta edellyttävä kohta on määrittää kierrätystavoitteiden niin, että rekisteröityneet pantittomien ja pantillisten pakkausten tuottajat vastaavat yhdessä kierrätystavoitteiden saavuttamisesta esitetysti, mutta ainoastaan omien markkinoille tuomiensa pakkausten osalta. Asetusta voi tältä osin tulkita nykyisellä kirjauksella niin, että rekisteröityneet tuottajat vastaisivat kierrätystavoitteista kaiken Suomen markkinoille tuodun pakkausjätteen osalta. Käytännössä tämä johtaisi siihen, että rekisteröityneiltä tuottajilta edellytetään esitettyjä kierrätystavoitteita merkittävästi korkeampien kierrätysasteiden saavuttamista. Seurauksena vastuunsa hoitavien yritysten kustannukset kasvaisivat entisestään tuottajavastuunsa hoitamatta jättävien yritysten hyötyessä tästä kohtuuttomasti.

Kierrätysvastuun selkeä määrittely liittyy myös valtakunnalliseen pakkaustilastoinnin muutokseen. Tieto rekisteröimättömien tuottajien pakkausjättemäärästä puuttuu tällä hetkellä tilastoista; jatkossa nämä määrät arvioidaan ja huomioidaan osana Suomen pakkaustilastoa (vrt. asetusehdotuksen perustelujen kohta 2.4).

Pakkausjätteen osalta on tärkeää, että kansallisesti kierrätystavoitteita ei kiristetä direktiivissä määritellyistä tavoitteista (vrt. yhdyskuntajätettä koskevat kommenttimme).

10 §, momentti 1, kohta 3:

Kartonki-, lasi- ja metallipakkausten alueellisten vastaanottoaikkojen vähimmäismäärän alentaminen (1 850 => 1 000 pistettä) on kannatettava ja perusteltu esitys, joka mahdollistaa tasapainon alueellisen vastaanottoverkon ja kasvavan kiinteistökeräyksen välillä.

Kokonaispistemäärän alentaminen korostaa pisteiden sijoittamisen merkitystä: on tärkeää, että alle 500 asukkaan taajamissa ja haja-asutusalueella olevien keräyspisteiden määrää ei enää sidota kauppapaikkojen määrään. Vaihtoehtoisesti sen tulisi olla enintään puolet kauppapaikkojen määrästä

pisteiden kustannus- ja ympäristötehokkaan käyttöasteen turvaamiseksi. Tarkempaa lisätietoa aiheesta on Suomen Pakkauskieirätys RINKI Oy:n lausunnossa.

10 §, momentti 2:

Muille kuin kuluttajille tarkoitettujen vastaanottopaikkojen minimimäärä tulisi pitää nykytasollaan (30 kpl) esitetyn 60 kpl:n sijaan. Esitetty muutos ei ole palvelutarpeen kannalta perusteltavissa; nykyisellään alueterminaalien määrällä käyttöaste jää osin hyvin matalaksi. Tarkempaa lisätietoa aiheesta on Suomen Pakkauskieirätys RINKI Oy:n lausunnossa.

19§, momentti 3:

Momentin 1 kohdassa 1 mainittua markkinoille tuotua pakkausmäärää ei voi käytännössä eritellä käsittelymenetelmittäin, koska osa pakkausjätteestä päättyy muualle kuin pakkausten tuottajavastuullisten järjestämään käsittelyyn. Täten tietoa kaiken markkinoille tuodun pakkausjättemäärän jakautumisesta eri käsittelymenetelmiin ei ole saatavilla.